



**Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na
środowisko zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego
Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa
Mazowieckiego na lata 2014-2020**

luty 2015 r.

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	4
2. Ramowy przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	4
3. Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie	4
4. Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko	5
5. Uzyskanie wymaganych opinii	5
6. Zapewnienie udziału społeczeństwa w opiniowaniu	5
7. Podsumowanie i wnioski z przebiegu postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	6
7.1 Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko	6
7.2 Zgłoszone uwagi i wnioski	7
8. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko	25
9. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu	25
10. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych	26

1. WSTĘP

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowią *dyrektywa nr 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* (Dz. Urz. WE L 197 z 21.7.2001, str. 30—37) oraz *ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235).

Zgodnie z art. 55 ust. 3 ww. ustawy do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;
- opinie właściwych organów (Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego);
- zgłoszone uwagi i wnioski;
- wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone;
- propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Przedmiotem oceny oddziaływania na środowisko był Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 (dalej: RPO WM 2014-2020), którego przygotowanie wynika z art. 18 pkt 2 *ustawy o zasadach prowadzenia polityki i rozwoju* (Dz. U. 2009 r. Nr 84, poz. 712 z późn. zm.), i który swym zakresem obejmuje wsparcie finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

2. RAMOWY PRZEBIEG STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przebiegało w czterech etapach:

- uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- uzyskanie wymaganych opinii oraz zapewnienie udziału społeczeństwa w opiniowaniu.

3. UZGODNIENIE STOPNIA SZCZEGÓŁOWOŚCI INFORMACJI ZAWARTYCH W PROGNOZIE

W dniu 15 lutego 2013 r. Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie oraz do Państwowego Wojewódzkiego

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

Inspektora Sanitarnego w Warszawie o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w Prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanej dla projektu RPO WM 2014-2020.

4. SPORZĄDZENIE PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

We wrześniu 2013 r. przystąpiono do opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko projektu RPO WM 2014-2020. Opracowaniu Prognozy towarzyszyły 3 spotkania z ewaluatorem ex-ante w celu uspołnienienia wniosków i rekomendacji.

5. UZYSKANIE WYMAGANYCH OPINII

Zgodnie z art. 54. ust. 1 *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie poddał projekt RPO WM 2014-2020 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko, opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie. Zgodnie z ustawą ww. organy wydają opinię w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o wydanie opinii. Dokument RPO WM 2014-2020 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko został przesłany do RDOS i PWIS w dniu 31 października 2013 r.

W dniu 19 listopada 2013 r. RPO WM 2014-2020 został pozytywnie zaopiniowany, bez uwag, przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie.

W dniu 4 grudnia 2013 r. RPO WM 2014-2020 został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie. Uwagi do RPO WM 2014-2020 oraz prognozy oddziaływania na środowisko zostały przedstawione i omówione w pkt 7.2.

6. ZAPEWNIENIE UDZIAŁU SPOŁECZEŃSTWA W OPINIOWANIU

Zgodnie z art. 54 ust. 2 *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, Marszałek Województwa Mazowieckiego zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentu Prognozy oddziaływania na środowisko. Poprzez ogłoszenie na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie, Marszałek Województwa Mazowieckiego powiadomił społeczeństwo o przystąpieniu do sporządzenia RPO WM 2014-2020. Zarówno z treścią projektu RPO WM 2004-2020, jak i Prognozą oddziaływania RPO WM 2014-2020 na środowisko można się było zapoznać:

- w siedzibie Departamentu Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie, al. Solidarności 61;
- na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie pod adresem: <http://rpo.mazovia.pl/konsultacje>.

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

W informacji przekazanej społeczeństwu wskazano na możliwość składania uwag i wniosków do tworzonych dokumentów w formie pisemnej, przez okres 21 dni od daty podania obwieszczenia do publicznej wiadomości.

Uwagi i wnioski do Prognozy można było składać od dnia 4 do 25 listopada 2013 r. za pomocą formularza zgłaszania uwag, na adres e-mail: prognoza.rpo@mazovia.pl.

Ponadto w ramach konsultacji społecznych Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 odbyły się spotkania konsultacyjne w następujących miejscowościach:

Siedlce	2013-11-19	8:30-10:00	ul. Brzeska 134	Hotel Arche
Ostrołęka	2013-11-19	13:30-15:00	Partyzantów 1	<u>Inter Hotel</u>
Ciechanów	2013-11-20	9:00-11:00	ul. 17 Stycznia 60 b	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Ciechanowie
Płock	2013-11-20	13:00-15:00	ul. Dworcowa 6a	Hotel Figaro
Warszawa	2013-11-21	9:00-12:00	Al. Jerozolimskie 44, piętro 3	<u>budynek AS-bud</u>
Radom	2013-11-21	13:30-15:00	ul. 1905 Roku 1/9	Centrum biurowe Szkolenia & Konferencje

7. PODSUMOWANIE I WNIOSKI Z PRZEBIEGU POSTĘPOWANIA W SPRAWIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

7.1 USTALENIA ZAWARTE W PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

W Prognozie przedstawiono informacje o zawartości RPO WM 2014-2020, przedstawiono i oceniono bieżący stan jakości środowiska oraz zbadano zgodność z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla. Stwierdzono zgodność RPO WM 2014-2020 z celami i kierunkami innych strategii.

W ramach analiz stanu środowiska i dostępnych opracowań, zidentyfikowano najważniejsze problemy do rozwiązania których RPO WM 2014-2020 może się przyczynić lub na które może oddziaływać w poszczególnych dziedzinach środowiska. W niektórych dziedzinach środowiska wpływ RPO WM 2014-2020 będzie jednak ograniczony lub znikomy gdyż zapewnione jest wsparcie finansowe na poziomie krajowym z funduszy unijnych bądź z innych dostępnych środków wsparcia spoza budżetu UE.

W ramach Prognozy dokonano analizy i oceny znaczących oddziaływań na środowisko. Oceną objęto przede wszystkim takie elementy środowiska jak: ludzie, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, woda, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne i zabytki. W odniesieniu do ww. aspektów zidentyfikowano oddziaływania na środowisko poszczególnych działań w ramach osi priorytetowych. Przedstawiono je w formie matrycy pozwalającej na łatwą identyfikację aspektów środowiskowych. Ocenia się, że RPO WM 2014-2020, jako całość pozytywnie oddziałuje na

środowisko i sprzyja rozwiązaniu wielu problemów dotyczących poprawy stanu środowiska. Niemniej niektóre obszary wsparcia wpływać będą również negatywnie na poszczególne elementy środowiska. Szczegółowe wnioski w tym zakresie przedstawione są w odpowiednich rozdziałach Prognozy. Dokonana ocena korzyści dla środowiska z realizacji Programu wskazuje na jego duże znaczenie w rozwiązywaniu problemów środowiskowych, jak też poważne wsparcie finansowe działań na rzecz środowiska, realizowanych w województwie mazowieckim.

7.2 ZGŁOSZONE UWAGI I WNIOSKI

W toku opiniowania i konsultacji społecznych zgłoszono uwagi do projektu RPO WM 2014-2020 oraz do Prognozy oddziaływania na środowisko. Projekt RPO WM 2014-2020 został poddany szeroko zakrojonym konsultacjom społecznym, które zostały przeprowadzone w okresie od 29 stycznia do 5 marca 2014 r. Raport z konsultacji społecznych został opublikowany na stronie: <http://rpo.mazovia.pl/content/raport-z-konsultacji-spo-ecznych-projektu-rpo-wm-2014-2020-wersja-12>. Natomiast poniżej odniesiono się jedynie do uwag bezpośrednio dotyczących Prognozy oddziaływania na środowisko projektu RPO WM 2014-2020.

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

LP.	Instytucja zgłaszająca	Dokument, do którego odnosi się uwaga/propozycja (Prognoza lub RPO WM 2014-2020, rozdział i numer strony)	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi/propozycja	Uwaga uwzględniona (tak, nie)	Sposób uwzględnienia
1.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie	SOOS, wykaz stosowanych skrótów	W wykazie stosowanych skrótów (symboli) dwukrotnie zamieszczono skrót KPOŚK - Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych	-	tak	Usunięto zdublowany zapis
2.	Ministerstwo Środowiska	Prognoza RPO WM str. 49	„Zagrożenia powodziowe stwarzają również duże sztuczne zbiorniki wodne, których wody w przypadku przerwania zabezpieczeń będą miały skutki katastrofalne. Zagrożenie takie stwarza Zalew Zegrzyński z zaporą w m. Dębe, zbiornik wodny w m. Domaniów, zbiornik wodny w m. Soczewka koło Płocka. Łączna powierzchnia terenów zagrożonych powodzią głównych rzek województwa wynosi 2,3 tys. km ² , tj. 6,5% powierzchni województwa.” – powyższe stwierdzenia są napisane niejasno (błędy językowe, składnia) oraz zdecydowanie za ostro. Proponuje się usunięcie lub gruntowne przeredagowanie.	Jedynie awarie zbiorników retencyjnych mogą przynieść negatywne skutki na środowisko, zdrowie i mienie ludności. Jednakże należy mieć na uwadze, iż obiekty podlegają regularnym kontrolom, a ich stan techniczny jest dobry. Należy pamiętać, iż zbiorniki retencyjne pełnią przede wszystkim funkcję ochroną.	tak	Usunięto zdanie w tym miejscu, natomiast w następnym akapicie, gdzie mowa jest o zbiornikach retencyjnych użyto zdania: "Istotne jest aby stan dużych zbiorników retencyjnych był dobry i podlegał regularnym kontrolom tak aby zbiorniki te nie stanowiły wtórnego zagrożenia powodzią w przypadku przerwania zabezpieczeń."
3.	Ministerstwo Środowiska	RPO WM, str. 82 Prognoza RPO WM, str. 56, 110	Zamiast: „problem zagospodarowania odpadów, w tym niski poziom selektywnej zbiórki i recyklingu”. Należy napisać „problem zagospodarowania odpadów, w tym niski poziom selektywnego zbierania i recyklingu” .	Należy stosować odpowiednie nazewnictwo. Ponadto nie wskazano wprost, jakich odpadów dotyczy to stwierdzenie.	tak	Uwaga uwzględniona w Prognozie
4.	Ministerstwo Środowiska	RPO WM, str. 90, 127, 133 Prognoza RPO WM, str. 69, 93, 101, 107, 115, 116, 135, 137	Należy zaproponować taki cel dzięki któremu na Mazowszu osiągnięty zostanie poziom co najmniej 50% odpadów do ponownego użycia i recyklingu.	Zaproponowany cel , tj. „Zmniejszenie ilości składowanych odpadów na Mazowszu” jest niewystarczający, aby Polska zrealizowała cele wynikające z prawa UE do 2020 r. Jednym z głównych zadań, jakie stoją przed Polską do wykonania do roku 2020 r., jest osiągnięcie poziomu przygotowania	nie	Uwaga nieuwzględniona, ponieważ Prognoza odnosi się do wersji RPO WM 2014-2020 z października 2013 r. w której cel brzmi „Zmniejszenie ilości składowanych odpadów na Mazowszu”. Ponadto powyższe brzmienie celu nie koliduje, a wręcz przyczynia się do osiągnięcia poziomu przygotowania do

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

LP.	Instytucja zgłaszająca	Dokument, do którego odnosi się uwaga/propozycja (Prognoza lub RPO WM 2014-2020, rozdział i numer strony)	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi/propozycja	Uwaga uwzględniona (tak, nie)	Sposób uwzględnienia
				do ponownego użycia i recyklingu w wysokości co najmniej 50%.		ponownego użycia i recyklingu w wysokości co najmniej 50% do roku 2020.
5.	Ministerstwo Środowiska	RPO WM, str. 127, 212 Prognoza RPO WM, str. 112	Należy zastąpić: „Inwestycje w sektorze gospodarki odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z dyrektyw unijnych i WPGO”. Zdaniem: „Inwestycje w sektorze gospodarki odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z dyrektyw unijnych i WPGO”.	Należy stosować właściwe nazewnictwo, nazwa hierarchii to „hierarchia sposobów postępowania z odpadami”.	tak	Poprawiono zgodnie z sugestią
6.	Ministerstwo Środowiska	RPO WM, str. 127 Prognoza RPO WM, str. 37, 69	W zdaniu: „Organizacja selektywnej zbiórki odpadów obejmujących frakcje: papieru, metalu, tworzyw sztucznych, szkła, opakowań wielomateriałowych, bioodpadów i odpadów budowlanych oraz zwiększenie odzysku tych odpadów” należy zwrot: „selektywna zbiórka” zastąpić zwrotem: „selektywne zbieranie”. Ponadto w przypadku odpadów komunalnych należałoby podkreślić jako cel – zwiększenie recyklingu tych odpadów.	Należy stosować właściwe nazewnictwo, Ze względu na cele dyrektywy ramowej o odpadach w szczególności należy osiągnąć poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu.	tak	Poprawiono zgodnie z sugestią
7.	Ministerstwo Środowiska	RPO WM, str. 127 Prognoza RPO WM, str. 37, 69, 96, 136	Proponuje się wykreślić: „zamykanie i rekultywacja składowisk niespełniających wymagań ochrony środowiska.”.	Zamykanie i rekultywacja składowisk powinna być sfinansowana przez zarządzających (fundusz rekultywacyjny). W diagnozie nie ma mowy o jakichkolwiek „historycznych” problemach w tym zakresie, a nawet jeśli by były, to takie działania powinny być sfinansowane ze	nie	Uwaga nieuwzględniona, ponieważ Prognoza odnosi się do wersji RPO WM 2014-2020 z października 2013 r.

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

LP.	Instytucja zgłaszająca	Dokument, do którego odnosi się uwaga/propozycja (Prognoza lub RPO WM 2014-2020, rozdział i numer strony)	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi/propozycja	Uwaga uwzględniona (tak, nie)	Sposób uwzględnienia
				środków krajowych.		
8.	Ministerstwo Środowiska	RPO WM, str. 127 Prognoza RPO WM, str. 37, 69, 93, 107, 135	W zdaniu: "rozbudowa i modernizacja zakładów zagospodarowania odpadami w celu spełnienia przez nie standardów regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK)" zamiast zwrotu: „regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych” powinno być „regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych”. Ponadto należałoby doprecyzować, że dotyczyć to będzie wyłącznie instalacji wskazanych w planie inwestycyjnym dla województwa mazowieckiego zatwierdzonym przez Ministra Środowiska.	Należy stosować odpowiednie nazewnictwo. Jakość wojewódzkich planów gospodarki odpadami nie jest zadawalająca, stąd podstawową do finansowania przedsięwzięć w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi powinien być plan inwestycyjny zatwierdzany przez Ministra Środowiska.	tak/nie	W prognozie zmieniono brzmienie zwrotu "regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych" na „regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych”. Na etapie tworzenia Prognozy brak było informacji nt. „planów inwestycyjnych” dotyczących budowy/rozbudowy instalacji RIPOK. Według obecnego prawa dokumentami, które regulują gospodarkę odpadami komunalnymi są wojewódzkie plany gospodarki odpadami (WPGO) oraz uchwały w sprawie ich wykonania i do tych dokumentów odnosi się Prognoza.
9.	Ministerstwo Środowiska	Prognoza RPO WM, str. 7	Niezgodność poniższej informacji z zawartymi w projekcie rpo: „wysoki udział nieszkodliwiania odpadów komunalnych poprzez składowanie (70%) i szybko rosnące ilości odpadów składowanych”.	W projekcie RPO podano 58%. Należałoby wyjaśnić, która dana jest prawdziwa.	nie	Obie dane są prawidłowe. Dana przedstawiona w Prognozie jest zgodna z wielkościami w publikacji GUS „Ochrona środowiska 2012” oraz „Ochrona środowiska 2011”, obejmująca odpowiednio lata 2011 i 2010. Zapis w prognozie wskazuje 70% jako udział we wszystkich metodach zagospodarowania stosowanych na terenie województwa, a nie w stosunku do odpadów łącznie

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

LP.	Instytucja zgłaszająca	Dokument, do którego odnosi się uwaga/propozycja (Prognoza lub RPO WM 2014-2020, rozdział i numer strony)	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi/propozycja	Uwaga uwzględniona (tak, nie)	Sposób uwzględnienia
						odebranych. "Główną metodą zagospodarowania odpadów komunalnych w województwie mazowieckim było ich składowanie (71% odpadów poddanych zagospodarowaniu).." natomiast 58% to właściwy odsetek odpadów składowanych odnoszący się do ilości wszystkich odebranych odpadów (w 2011 zostało odebranych 1 450 tys. Mg , a składowano 844 tys. Mg)
10.	Ministerstwo Środowiska	Prognoza RPO WM, str. 7	Poniższa informacja nie wynika wprost z rpo „brak wystarczającej liczby instalacji niezbędnych do przetworzenia odpadów komunalnych zmieszanych, ulegających biodegradacji, w tym zielonych,”	W projekcie rpo nie podano ani liczby, ani rocznych mocy przerobowych istniejących instalacji.	nie	Informacja nie wynika z RPO, została wpisana na podstawie analiz na potrzeby Prognozy i pochodzi z wniosków przedstawionych w WPGO 2012-2023.
11.	Ministerstwo Środowiska	Prognoza RPO WM, str. 7	Należy wskazać przyczynę takiej sytuacji w kontekście konieczności likwidacji tego typu przedsięwzięć do połowy 2012 r.: „konieczność zamknięcia i rekultywacji składowisk odpadów komunalnych, niespełniających wymogów technicznych,”.	Tego typu instalacje powinny być zamknięte najpóźniej do połowy 2012 r.	tak	Zmieniono zapis w Prognozie na: "rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów komunalnych"
12.	Ministerstwo Środowiska	OOŚ – Streszczenie w języku niespecjalistycznym – str. 8	Tiret dwa w podpunkcie Jakość powietrza atmosferycznego – wymaga zmiany brzmienia, nowe brzmienie: „ - duży udział emisji powierzchniowej – głównie z sektora bytowo-komunalnego...”	Błędne zastosowanie definicji niskiej emisji. Sektor bytowo-komunalny oraz sektor transportu (niska emisja) odpowiedzialne są w największym stopniu za emisję zanieczyszczeń powietrza i wpływają na stan jakości powietrza (zgodnie z wynikami ceny jakości powietrza).	nie	Sektor transportu zaliczany jest do emisji liniowej, a nie niskiej

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

LP.	Instytucja zgłaszająca	Dokument, do którego odnosi się uwaga/propozycja (Prognoza lub RPO WM 2014-2020, rozdział i numer strony)	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi/propozycja	Uwaga uwzględniona (tak, nie)	Sposób uwzględnienia
13.	Ministerstwo Środowiska	Prognoza RPO WM, str. 19	Nazwa: „Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014” powinno być zmieniona na: „Krajowy plan gospodarki odpadami 2014”.	Należy stosować właściwą nazwę.	tak	Zastosowano sugerowaną nazwę
14.	Ministerstwo Środowiska	Prognoza RPO WM, str. 24	Należy stosować właściwy skrót w przypadku „KPGO”. Powinno być Kpgo 2014	Należy jasno wskazać, do którego planu Autorzy się odnoszą. Skrót KPGO był stosowany dla innego planu.	tak	Zastosowano właściwy skrót.
15.	Ministerstwo Środowiska	OOŚ – Analiza stanu bieżącego środowiska województwa mazowieckiego i istniejące główne problemy ochrony środowiska – Powietrze atmosferyczne – str. 29	Przereformowania wymaga tiret 2, w tabelce, nowe brzmienie: „duży udział źródeł emisji powierzchniowej – głównie z sektora bytowo-komunalnego...”.	Błędne zastosowanie definicji niskiej emisji. Sektor bytowo-komunalny oraz sektor transportu (niska emisja) odpowiedzialne są w największym stopniu za emisję zanieczyszczeń powietrza i wpływają na stan jakości powietrza (zgodnie z wynikami ceny jakości powietrza).	nie	Odnosząc się do zapisu tiretu " duży udział źródeł emisji (niskiej emisji) – głównie z sektora bytowo-komunalnego, w stężeniach zanieczyszczeń, głównie benzo(a)pirenu, pyłu PM10 oraz PM2,5, autor miał na myśli źródła emisji powierzchniowej. Wytyczne "Wskazówki dla wojewódzkich inwentaryzacji emisji na potrzeby ocen bieżących i programów ochrony powietrza" oraz "AKTUALIZACJA ZASAD SPORZĄDZANIA NAPRAWCZYCH PROGRAMÓW OCHRONY POWIETRZA W STREFACH, Warszawa, 2008 Ministerstwo, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska definiują pojęcie „niska emisję” - jest to emisja pyłów i szkodliwych gazów pochodząca z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób. Cechą charakterystyczną niskiej emisji jest to, że powodowana jest przez liczne źródła

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

LP.	Instytucja zgłaszająca	Dokument, do którego odnosi się uwaga/propozycja (Prognoza lub RPO WM 2014-2020, rozdział i numer strony)	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi/propozycja	Uwaga uwzględniona (tak, nie)	Sposób uwzględnienia
						wprowadzające do powietrza niewielkie ilości zanieczyszczeń. Duża liczba kominów o niewielkiej wysokości powoduje, że wprowadzanie zanieczyszczenia do środowiska jest bardzo uciążliwe, gdyż zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania, a są to najczęściej obszary o zwartej zabudowie mieszkaniowej. Autor wytycznych "niską emisję" definiuje również jako "komunalno bytową". Uwaga ze względu na powyższe zostaje odrzucona. Forma zastosowanej definicji "niska emisja" jest poprawna. W kolejnym trzeciu odniesiono się do emisji liniowej (pochodzącej ze środków transportu, źródeł emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych).
16.	Ministerstwo Środowiska	OOS – Analiza stanu bieżącego środowiska województwa mazowieckiego i istniejące główne problemy ochrony środowiska – Powietrze atmosferyczne – str. 30	Przereformowania wymaga tiert 3 w pkt 3 (str. 30) proponuje się nadanie nowego brzmienia „graniczenie tzw. „niskiej emisji” pochodzącej z palenisk indywidualnych i indywidualnych kotłowni oraz transportu w celu jakości powietrza.”	Błędne zastosowanie definicji niskiej emisji. Sektor bytowo-komunalny oraz sektor transportu (niska emisja) odpowiedzialne są w największym stopniu za emisję zanieczyszczeń powietrza i wpływają na stan jakości powietrza (zgodnie z wynikami ceny jakości powietrza).	nie	Odnosząc się do zapisu tiretu 3 " widoczny udział emisji liniowej (komunikacyjnej), w strefie aglomeracja warszawska w stężeniach NOx i PM2,5". Autor miał na myśli źródła emisji liniowej. Wytyczne "Wskazówki dla wojewódzkich inwentaryzacji emisji na potrzeby ocen bieżących i programów ochrony powietrza" oraz "AKTUALIZACJA ZASAD SPORZĄDZANIA NAPRAWCZYCH PROGRAMÓW OCHRONY POWIETRZA W STREFACH, Warszawa, 2008 Ministerstwo, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska definiują pojęcie „niska emisję” - jest to emisja pyłów i szkodliwych gazów

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

LP.	Instytucja zgłaszająca	Dokument, do którego odnosi się uwaga/propozycja (Prognoza lub RPO WM 2014-2020, rozdział i numer strony)	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi/propozycja	Uwaga uwzględniona (tak, nie)	Sposób uwzględnienia
						pochodząca z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób. Cechą charakterystyczną niskiej emisji jest to, że powodowana jest przez liczne źródła wprowadzające do powietrza niewielkie ilości zanieczyszczeń. Duża liczba kominów o niewielkiej wysokości powoduje, że wprowadzanie zanieczyszczenia do środowiska jest bardzo uciążliwe, gdyż zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania, a są to najczęściej obszary o zwartej zabudowie mieszkaniowej. Autor wytycznych "niską emisję" definiuje również jako "komunalno bytową". Uwagę ze względu na powyższe zostaje odrzucona. Forma zastosowanej definicji "niska emisja" jest poprawna. Autor odnosi się do emisji liniowej (pochodzącej ze środków transportu, źródeł emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych).
17.	Ministerstwo Środowiska	OOŚ – Analiza stanu bieżącego środowiska województwa mazowieckiego i istniejące główne problemy ochrony środowiska – Powietrze atmosferyczne –	Przeredagowania wymaga tiert 3 w pkt 3 (str. 30) proponuje się nadanie nowego brzmienia „graniczenie tzw. „niskiej emisji” pochodzącej z palenisk indywidualnych i indywidualnych kotłowni oraz transportu w celu jakości powietrza.”	Błędne zastosowanie definicji niskiej emisji. Sektor bytowo-komunalny oraz sektor transportu (niska emisja) odpowiedzialne są w największym stopniu za emisję zanieczyszczeń powietrza i wpływają na stan jakości powietrza (zgodnie z wynikami ceny jakości powietrza).	nie	Odnosząc się do zapisu tiret " widoczny udział emisji liniowej (komunikacyjnej), w strefie aglomeracja warszawska w stężeniach NOx i PM2,5,". Autor miał na myśli źródła emisji liniowej. Wytyczne "Wskazówki dla wojewódzkich inwentaryzacji emisji na potrzeby ocen bieżących i programów ochrony powietrza" oraz "AKTUALIZACJA ZASAD SPORZĄDZANIA NAPRAWCZYCH

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

LP.	Instytucja zgłaszająca	Dokument, do którego odnosi się uwaga/propozycja (Prognoza lub RPO WM 2014-2020, rozdział i numer strony)	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi/propozycja	Uwaga uwzględniona (tak, nie)	Sposób uwzględnienia
		str. 30				<p>PROGRAMÓW OCHRONY POWIETRZA W STREFACH, Warszawa, 2008 Ministerstwo, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska definiują pojęcie „niska emisję” - jest to emisja pyłów i szkodliwych gazów pochodząca z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób. Cechą charakterystyczną niskiej emisji jest to, że powodowana jest przez liczne źródła wprowadzające do powietrza niewielkie ilości zanieczyszczeń. Duża liczba kominów o niewielkiej wysokości powoduje, że wprowadzanie zanieczyszczenia do środowiska jest bardzo uciążliwe, gdyż zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania, a są to najczęściej obszary o zwartej zabudowie mieszkaniowej. Autor wytycznych "niską emisję" definiuje również jako "komunalno bytową". Uwagę ze względu na powyższe zostaje odrzucona. Forma zastosowanej definicji "niska emisja" jest poprawna. Autor odnosi się do emisji liniowej (pochodzącej ze środków transportu, źródeł emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych).</p>

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

LP.	Instytucja zgłaszająca	Dokument, do którego odnosi się uwaga/propozycja (Prognoza lub RPO WM 2014-2020, rozdział i numer strony)	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi/propozycja	Uwaga uwzględniona (tak, nie)	Sposób uwzględnienia
18.	Ministerstwo Środowiska	PROGNOZA RPO WM, Rozdział 5.2 Wody (str. 33)	Proponujemy uzupełnienie rozdz. 5.2 o obszary wrażliwe na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego dołączając załącznik nr 1 do rozporządzenia Nr 4/2012/ zawierający Wykaz obrębów geodezyjnych położonych w obrębie szczególnie narażonym oraz dołączając załącznik nr 2 do w/w rozporządzenia przedstawiający położenie obszarów szczególnie narażonych.	W rozdziale 5.2 nie wymieniono aktualnych obszarów wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego, które zostały wyznaczone w województwie mazowieckim Rozporządzeniem Nr 4/2012 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 10 lipca 2012r. W powyższym rozporządzeniu określono wody powierzchniowe i podziemne wrażliwe na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszary szczególnie narażone, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć na terenie województwa mazowieckiego.	tak	wprowadzono powołanie się na zapisy rozporządzenia Nr 4/2012 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 10 lipca 2012r. W sprawie ustanowienia wód wrażliwych i obszarów szczególnie narażonych w rozdziale 5.2. ponadto dodano do Prognozy załączniki 2 "WODY WRAŻLIWE NA ZANIECZYSZCZENIA ZWIĄZKAMI AZOTU ZE ŹRÓDEŁ ROLNICZYCH ORAZ OBSZARY SZCZEGÓLNI NARAŻONE " oraz załącznik 3 "MAPA POŁOŻENIA OBSZARÓW SZCZEGÓLNI NARAŻONYCH NA ZANIECZYSZCZENIA AZOTANAMI POCHODZENIA ROLNICZEGO W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM"
19.	Ministerstwo Środowiska	Prognoza RPO WM, str. 34-37	Nie do końca wiadomo, czemu ma służyć porównywanie danych zawartych w CSO i GUS. Nie przeanalizowano również (podobnie jak w projekcie rpo) rocznych mocy przerobowych istniejących instalacji. Niepokojące jest również stwierdzenie: „Zgodnie z planowanymi przedsięwzięciami w zakresie gospodarki odpadami konieczna jest budowa instalacji regionalnych zapewniających samowystarczalność regionom w	Przeprowadzona analiza w zakresie gospodarki odpadami jest dość powierzchowna, o czym świadczy stwierdzenie: „Pomimo lokalizacji na terenie województwa instalacji termicznego przetwarzania odpadów, większa część zmieszanych odpadów komunalnych jest przetwarzana metodami mechanicznymi.” przecież istniejąca instalacja termicznego przetwarzania odpadów komunalnych w pełni wykorzystuje swoje moce przerobowe. Składowanie odpadów są położone najniżej w hierarchii sposobów	nie	Uzupełniono tekst: "Pomimo lokalizacji na terenie województwa instalacji termicznego przetwarzania odpadów, większa część zmieszanych odpadów komunalnych jest przetwarzana metodami mechanicznymi, ze względu na niewystarczającą moc przerobową do przekształcenia wszystkich odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie województwa." Dane CSO pokazano obrazowo, aby pokazać jakie są różnice między danymi w różnych bazach. O rocznych mocach przerobowych mówi się na podstawie analiz zawartych w WPGO

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

LP.	Instytucja zgłaszająca	Dokument, do którego odnosi się uwaga/propozycja (Prognoza lub RPO WM 2014-2020, rozdział i numer strony)	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi/propozycja	Uwaga uwzględniona (tak, nie)	Sposób uwzględnienia
			zagospodarowaniu odpadów zmieszanych, zielonych oraz pozostałości z sortowania przeznaczonych do składowania”, które sugerowałoby m.in. budowę składowisk odpadów. Proponuje się je wykreślić lub odpowiednio zmodyfikować	postępowania z odpadami i inwestycje w tym zakresie nie powinny być finansowane ze środków publicznych.		2013-2023, który to dokument jest aktem prawa miejscowego. W zakresie prognozy nie rozpatruje się aż tak szczegółowo gospodarki odpadami, ze względu na złożoność analiz, które będą wykonywane na potrzeby ew. aktualizacji WPGO. ponadto w Prognozie nie sugeruje się budowy składowisk tylko rozbudowę lub budowę instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych. Rozbudowa oznacza też doposażenie w brakujące elementy instalacji, tak aby uzyskały status RIPOK, spełniając wymogi odpowiednich rozporządzeń. Składowiska jak najbardziej traktowane są w WPGO jako ostatni element systemu gospodarki odpadami komunalnymi, jednak są konieczne, w celu deponowania pozostałości po przetworzeniu odpadów komunalnych (nie wszystkie odpady będą użyteczne po procesie MB-P).
20.	Ministerstwo Środowiska	Prognoza RPO WM, str. 34-37	W prognozie nie odniesiono się do najważniejszych celów wynikających z dyrektywy ramowej o odpadach, a mianowicie osiągnięcia celów do roku 2020 w zakresie przygotowania do ponownego użycia i recyklingu co najmniej 4 frakcji odpadów komunalnych oraz przesuwania się w górę hierarchii sposobów postępowania z odpadami.	Realizacja rpo powinna przyczynić się do osiągnięcia przez Polskę celów roku 2020. Należy pamiętać, że mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych jest unieszkodliwianiem, a termiczne przekształcanie z odzyskiem energii – odzyskiem.	tak	Dopisano cele ramowej dyrektywy o odpadach :." Kolejnymi celami ramową dyrektywą o odpadach są m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • utworzenie najpóźniej do 2015 r. systemu selektywnego zbierania odpadów co najmniej papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła – jako podstawowego warunku zapewnienia wysokiej jakości recyklingu. • osiągnięcie celów w zakresie przygotowania do ponownego użycia i

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

LP.	Instytucja zgłaszająca	Dokument, do którego odnosi się uwaga/propozycja (Prognoza lub RPO WM 2014-2020, rozdział i numer strony)	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi/propozycja	Uwaga uwzględniona (tak, nie)	Sposób uwzględnienia
						recyklingu co najmniej 4 frakcji odpadów pochodzących z gospodarstw domowych (osiągnięcie w w 2020 r. poziomu – 50%); • konieczność selektywnego zbierania i przetwarzania bioodpadów; osiągnięcie celów w zakresie redukcji składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (dla Polski: 2010, 2013 i 2020 – dopuszczone do składowania nie więcej niż odpowiednio 75%, 50% i 35% odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 r.);"
21.	Ministerstwo Środowiska	Prognoza oddziaływania na środowisko projektu RPO Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, rozdział 5.5, str. 40, Rezerwaty Przyrody	Wg danych RDOŚ w Warszawie, na co wskazuje zamieszczona na stronie WWW RDOŚ obecnie 17, a nie 16 rezerwatów przyrody ma plany ochrony. Brak spacji przy zapisie „(...) 164 rezerwatów (...)”.	Aktualność danych i korekta zapisów		Poprawiono w tekście fragment: "Wśród znajdujących się na terenie województwa mazowieckiego rezerwatów przyrody 17 posiada plany ochrony. Spośród 184 rezerwatów przyrody województwa mazowieckiego, 20 zostało udostępnionych dla społeczeństwa. W przypadku pozostałych 164 rezerwatów obowiązuje, ustalony przez ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zakaz wejścia na ich teren."
22.	Ministerstwo Środowiska	PROGNOZA RPO WM...Rozdział: 5.8 Klimat i zagrożenia naturalne, pkt. Zagrożenia naturalne – (str. 50)	Należy w nazwie studium Dyrektora RZGW „Studium bezpośredniego zagrożenia powodzią dla obszarów nieobwałowanych” Zmienić na „Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej”. Proponuje się uzupełnienie listy rzek dla których zostało opracowane studium Dyrektora RZGW województwa mazowieckiego. Należy wymienić	Uwagi uzupełniające	tak	zgodnie z sugestią rozszerzono zapis na następujący: "Strefy zagrożenia powodzią zidentyfikowane przez RZGW- Warszawa w opracowaniu „Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej” dotyczą rzek: Ada, Brok, Bug, Bzura, Czarna, Czarna Maleniecka, Długa, Drzewiczka, Iżanka, Jeziorka, Kamienna, Kosówka, Krępianka, Liwiec, Łydynia, Mienia, Mleczna,

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

LP.	Instytucja zgłaszająca	Dokument, do którego odnosi się uwaga/propozycja (Prognoza lub RPO WM 2014-2020, rozdział i numer strony)	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi/propozycja	Uwaga uwzględniona (tak, nie)	Sposób uwzględnienia
			<p>następujące rzeki województwa mazowieckiego: Ada, Brok, Bug, Bzura, Czarna, Czarna Maleniecka, Długa, Drzewiczka, Iżanka, Jeziorka, Kamienna, Kosówka, Krępianka, Liwiec, Łydynia, Mienia, Mleczna, Mogielanka, Narew, Nurzec, Okrzejka, Omulew, Orz, Orzyc, Osownica, Pilica, Pisia, Plewka, Płonka, Promnik, Radomka, Rakutówka, Rawka, Rokitnica, Rozoga, Rządza, Sierpienica, Skrwa Lewa, Skrwa Prawa, Sucha, Szkwa, Świder, Toczna, Utrata, Wilanówka, Wilga, Wisła, Wkra, Zagożdżonka, Zimna Woda i Zwolenka.</p> <p>Proponuje się wprowadzenie informacji o ograniczeniach w użytkowaniu jakie występują na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z ustawą Prawo wodne.</p> <p>Proponuje się wpisanie informacji, że studia ochrony przeciwpowodziowej zachowują ważność do dnia sporządzenia map zagrożenia powodziowego.</p>			<p>Mogielanka, Narew, Nurzec, Okrzejka, Omulew, Orz, Orzyc, Osownica, Pilica, Pisia, Plewka, Płonka, Promnik, Radomka, Rakutówka, Rawka, Rokitnica, Rozoga, Rządza, Sierpienica, Skrwa Lewa, Skrwa Prawa, Sucha, Szkwa, Świder, Toczna, Utrata, Wilanówka, Wilga, Wisła, Wkra, Zagożdżonka, Zimna Woda i Zwolenka.</p> <p>Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się lokalizowania nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania. Ponadto zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych; 2) sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmocnienia brzegów, obwałowań lub odsypisk; 3) zmiany ukształtowania terenu,

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

LP.	Instytucja zgłaszająca	Dokument, do którego odnosi się uwaga/propozycja (Prognoza lub RPO WM 2014-2020, rozdział i numer strony)	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi/propozycja	Uwaga uwzględniona (tak, nie)	Sposób uwzględnienia
						składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie. Studia ochrony przeciwpowodziowej zachowują ważność do dnia sporządzenia map zagrożenia powodziowego."
23.	Ministerstwo Środowiska	Prognoza RPO WM, str. 55	Należałoby zweryfikować zapis u usunąć podkreślony zwrot: „wdrażanie efektywnych ekonomicznie i ekologicznych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na recykling oraz odzysk energii zawartej w odpadach, w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania”.	Biorąc pod uwagę cele zawarte w dyrektywie ramowej o odpadach, inwestycje w zakresie unieszkodliwiania odpadów powinny być ograniczone wyłącznie do składowania odpadów zawierających azbest.	nie	Unieszkodliwianie odpadów nie jest przeznaczone wyłącznie dla odpadów azbestu, metody unieszkodliwiania są stosowane również dla odpadów komunalnych, w tym celu stosuje się procesy wymienione w ustawie o odpadach.
24. 0	Ministerstwo Środowiska	Prognoza RPO WM, str. 57	Nie jest jasne, co rozumie się przez neutralizację w stwierdzeniu: „zwiększenie udziału odpadów poddawanych odzyskowi i neutralizacji”.	Należy stosować ogólnie przyjętą nomenklaturę, najlepiej zdefiniowaną w ustawie o odpadach.	tak	zmieniono wyrażenie na: " „zwiększenie udziału odpadów poddawanych odzyskowi i recyklingowi"
25. 1	Ministerstwo Środowiska	Prognoza RPO WM, str. 59	Proponuje się zamienić kolejność w stwierdzeniu: „Najistotniejszą potrzebą w zakresie uporządkowania gospodarki odpadami jest budowa instalacji regionalnych, w regionach, w których są one wymagane oraz zorganizowanie selektywnego odbierania odpadów komunalnych od mieszkańców w całym województwie, przynajmniej frakcji: papieru i tektury, szkła, tworzyw sztucznych,	Polska w pierwszej kolejności ma zapewnić poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu.	tak	Zmieniono kolejność w zdaniu, choć wydaje się, że połączenie spójnikiem "oraz" nadawało tym dwóm wyrażeniom tę samą rangę: "Najistotniejszą potrzebą w zakresie uporządkowania gospodarki odpadami jest zorganizowanie selektywnego odbierania odpadów komunalnych od mieszkańców w całym województwie, przynajmniej frakcji:

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

LP.	Instytucja zgłaszająca	Dokument, do którego odnosi się uwaga/propozycja (Prognoza lub RPO WM 2014-2020, rozdział i numer strony)	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi/propozycja	Uwaga uwzględniona (tak, nie)	Sposób uwzględnienia
			odpadów ulegających biodegradacji, odpadów niebezpiecznych (przeterminowane leki, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny).”.			papieru i tektury, szkła, tworzyw sztucznych, odpadów ulegających biodegradacji, odpadów niebezpiecznych (przeterminowane leki, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny) oraz budowa instalacji regionalnych, w regionach, w których są one wymagane.”
26. 2	Ministerstwo Środowiska	Prognoza RPO WM, str. 98	W zdaniu: „Bardzo istotne jest wsparcie dla działań mających zapewnić właściwą hierarchię gospodarowania odpadami (np. budowy instalacji do mechaniczno-biologicznej obróbki odpadów).” właściwa nazwa hierarchii to: „hierarchia sposobów postępowania z odpadami”.	Należy stosować właściwe nazewnictwo i pamiętać, że mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych jest unieszkodliwianiem, a termiczne przekształcanie z odzyskiem energii – odzyskiem.	tak	poprawiono na wyrażenie: "hierarchia sposobów postępowania z odpadami”.
27. 3	Ministerstwo Środowiska	Prognoza RPO WM, str. 107	Należy zastanowić się nad zapisem: „jedyną alternatywą jest wybór pomiędzy zakładem zagospodarowania odpadów opartym na instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów lub zakładem termicznego przekształcania odpadów”.	Należy pamiętać, że mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych jest unieszkodliwianiem, a termiczne przekształcanie z odzyskiem energii – odzyskiem. Przedstawiona na str. 107 analiza odnosi się wyłącznie do redukcji składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, a nie odnosi się do konieczności osiągnięcia poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu co najmniej 4 frakcji odpadów komunalnych.	nie	W procesach mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów stosuje się procesy odzysku zgodnie z ustawą o odpadach zał.1 i 2 dot. procesów odzysku i unieszkodliwiania. Zapisy na stronie 107 w żadnym punkcie nie sugerują, że chodzi o redukcję składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

Poniżej przedstawiono rekomendacje dotyczące sposobu i zakresu uwzględnienia ustaleń zawartych w *Prognozie oddziaływania na środowisko projektu RPO WM 2014-2020* w projekcie *RPO WM 2014-2020* oraz informacje o sposobie ich uwzględnienia.

Lp.	Lokalizacja w projekcie RPO WM 2014-2020	Zapis w RPO WM 2014-2020/propozycja zapisu	Sposób uwzględnienia w RPO WM 2014-2020
1.	Rozdział 3 - Diagnoza społeczno – gospodarcza, 3.1. Uwarunkowania rozwoju województwa, Emisja zanieczyszczeń do powietrza	<p>„Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie mazowieckim jest emisja antropogeniczna, pochodząca z działalności przemysłowej (emisja punktowa), z sektora bytowego (emisja powierzchniowa) oraz komunikacji (emisja liniowa).”</p> <p>Propozycja zmian zapisu:</p> <p>Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie mazowieckim jest emisja antropogeniczna, pochodząca z sektora bytowo-komunalnego (emisja powierzchniowa), działalności przemysłowej (emisja punktowa) oraz komunikacji (emisja liniowa).</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Wg ocen jakości powietrza przeprowadzanych przez WIOŚ w Warszawie, przekroczenia standardów jakości powietrza dotyczą pyłu zawieszonego PM10, PM2,5, B(a)P, NOx. Dominujący udział w stężeniach imisyjnych zanieczyszczeń pyłu PM10, PM2,5 i B(a)P mają źródła emisji powierzchniowej (niskiej emisji z sektora bytowo-komunalnego). W przypadku zanieczyszczeń NOx oraz pyłu PM2,5 zaznacza się wzrost udziału emisji liniowej (transportowej) w stężeniach imisyjnych.</p>	<p>Uwzględniono.</p> <p>Zapis został zmodyfikowany, odpowiada uzasadnieniu przedstawionemu w rekomendacji.</p>
2.	Osie priorytetowe, cele szczegółowe	<p>RPO WM 2014-2020 nie zawiera działań edukacji ekologicznej w ramach poszczególnych komponentów, m.in.: powietrza, wód, gleb, gospodarki odpadami, form ochrony przyrody.</p> <p>Propozycja zmian:</p> <p>Należy w kryteriach specyfikacji wyboru interwencji uwzględniać, działania mające na celu podnoszenie świadomości ekologicznej w zakresie komponentów: powietrza, wód, gleb, gospodarki odpadami, form ochrony przyrody.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Podnoszenie świadomości ekologicznej jest</p>	<p>Uwzględniono.</p> <p>Interwencja w obszarze ochrony wód i gleb realizowana poprzez działania w zakresie gospodarki ściekowej została przeniesiona na poziom krajowy.</p> <p>Natomiast w priorytecie inwestycyjnym dotyczącym ochrony przyrody (PI 6d), gospodarki odpadami (PI 6a) czy wsparcia OZE (PI4e), wśród potencjalnych preferencji wyboru projektów znajduje się preferencja: projekty przyczyniające się do upowszechnienia</p>

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

Lp.	Lokalizacja w projekcie RPO WM 2014-2020	Zapis w RPO WM 2014-2020/propozycja zapisu	Sposób uwzględnienia w RPO WM 2014-2020
		niezbędne przy realizacji projektów, które mają w sposób zrównoważony wpłynąć na jakość środowiska.	edukacji ekologicznej. Ponadto w przypadku Priorytetu Inwestycyjnego 4e, którego celem szczegółowym jest poprawa jakości powietrza, jako jedną z potencjalnych preferencji określono: projekty promujące niskoemisyjność, oszczędność i efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych.
3.	Rozdział 3 - Diagnoza społeczno – gospodarcza; 3.1. Uwarunkowania rozwoju województwa; Środowisko; Gospodarka odpadami	Istniejący zapis: „W trakcie realizacji są kolejne zakłady, powstające w oparciu o istniejące składowiska.” Propozycja zmian zapisu: „W trakcie realizacji są kolejne zakłady, powstające w oparciu o istniejące składowiska lub w oderwaniu od nich.”	Nie uwzględniono. W związku z koncentracją tematyczną obszarów interwencji ujętych w RPO WM 2014-2020, a także wymagań technicznych dotyczących poszczególnych sekcji Programu, zapisy diagnozy zostały zmodyfikowane.
4.	Rozdział 3 - Diagnoza społeczno – gospodarcza; 3.1. Uwarunkowania rozwoju województwa; Środowisko; Gospodarka odpadami	Istniejący zapis: „(...) poziom selektywnego zbierania w 2010 r. oraz w 2011 r. nie przekraczał 9%.” Propozycja zmian zapisu: „(...) poziom selektywnego zbierania w 2010 r. nie przekraczał 9%, a w 2011 wzrósł do 11%.” Uzasadnienie: Według danych statystycznych GUS, z terenu Mazowsza w 2011 r. odebranych zostało 1 450 tys. Mg odpadów komunalnych, w tym 161 tys. Mg stanowiły odpady komunalne zebrane selektywnie (11%).	Uwzględniono. Informacja dotycząca poziomu selektywnego zbierania odpadów została przeniesiona do opisu Priorytetu Inwestycyjnego 6a i rozszerzona od dane z trzech lat (2010 r. – niespełna 9%, 2011 r. – 11%, 2012 – 12,2%).
5.	5.4 Oś Priorytetowa IV - Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu; Cel szczegółowy: 2. Zmniejszenie ilości składowanych odpadów na Mazowszu...	Istniejący zapis dotyczący inwestycji w sektorze gospodarki odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z dyrektyw unijnych i WPGO: „Organizacja selektywnej zbiórki odpadów obejmujących frakcje: papieru, metalu, tworzyw sztucznych, szkła, opakowań wielomateriałowych i bioodpadów oraz zwiększenie odzysku tych odpadów.” Propozycja zmian zapisu: „Organizacja selektywnego zbierania odpadów komunalnych obejmujących frakcje: papieru, metalu, tworzyw sztucznych, szkła, opakowań wielomateriałowych, bioodpadów i	Uwzględniono częściowo. Ze względu na koncentrację tematyczną obszarów interwencji ujętych w Programie, w w Priorytecie Inwestycyjnym 6a, dedykowanym gospodarce odpadami, realizowane będą niżej wymienionych typy interwencji: ▪ <i>rozbudowa i modernizacja regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) oraz instalacji zastępczych w celu spełnienia przez nie standardów RIPOK;</i> ▪ <i>rozwój infrastruktury</i>

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

Lp.	Lokalizacja w projekcie RPO WM 2014-2020	Zapis w RPO WM 2014-2020/propozycja zapisu	Sposób uwzględnienia w RPO WM 2014-2020
		<p>odpadów budowlanych oraz zwiększenie recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku tych odpadów.”</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Zgodnie z art. 3b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1399) gminy są zobowiązane osiągnąć do dnia 31 grudnia 2020 r. poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w wysokości co najmniej 70% wagowo do 2020 r.</p>	<p><i>selektywnego systemu zbierania odpadów komunalnych, ze szczególnym uwzględnieniem budowy i modernizacji Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK).</i></p> <p>W związku z powyższym nie można było zastosować rekomendacji literalnie.</p>

W ramach opracowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 Instytucja Zarządzająca dokonała zmian zapisów w ostatecznej wersji projektu dokumentu. Zmiany dotyczące rekomendacji proponowanych zapisów, które ujęte zostały w *Prognozie oddziaływania na środowisko projektu ww. dokumentu (wersja 1.3)* można ocenić i podsumować w poniższy sposób:

Przedstawienie problemu niskiej emisji oraz emisji pochodzącej z transportu drogowego, jako głównych czynników powodujących przekroczenia norm jakości powietrza na terenie województwa mazowieckiego, właściwie oddaje zaproponowane przez zespół autorski Prognozy zmiany w zapisach RPO WM 2014 - 2020. Ważnym elementem, który znalazł się w dokumencie, a dotyczącym możliwości ograniczenia emisji zanieczyszczeń, jest wskazanie na potrzebę zwiększenia udziału transportu publicznego. Pozwoli to ograniczyć niekorzystne oddziaływanie nie tylko emisji pochodzącej ze spalania paliw w silnikach samochodowych, ale również emisji wtórnej. Na ograniczenie emisji z sektora komunalno – bytowego wpływ ma edukacja ekologiczna mieszkańców, np. w zakresie zakazu spalania odpadów. Cele wyznaczone w dokumencie w pełni zgadzają się z rekomendacjami autorów prognozy oraz oddają w pełni główne problemy dotyczące jakości powietrza w regionie.

W zakresie gospodarki odpadami autorzy Prognozy postulowali o uzupełnienie danych statystycznych, dotyczących udziału selektywnego zbierania odpadów w sumarycznej ilości odpadów i ukazanie jego wzrostu w poszczególnych latach. Informacje wprowadzone do RPO WM 2014-2020 oddają pozytywny i motywujący obraz sytuacji dotyczącej selektywnej zbiórki odpadów oraz wskazują kierunek, w którym powinien postępować rozwój sektora gospodarki odpadami w regionie.

Rekomendacja dotycząca realizacji inwestycji w obszarze gospodarki odpadami, została uwzględniona, a zapisy w Programie zostały uszczegółowione i precyzyjnie określają charakter przyszłych przedsięwzięć. Planowana realizacja rozbudowy i modernizacji regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych oraz rozwój infrastruktury selektywnego zbierania odpadów komunalnych (RIPOK), ze szczególnym uwzględnieniem punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) wpłynie pozytywnie na jakość i funkcjonowanie gospodarki odpadami na terenie województwa, a tym samym spełni proponowany zapis w Prognozie oddziaływania na

środowisko. Wprowadzone zapisy, o których mowa powyżej, dotyczące RIPOK oraz PSZOK, choć nie dosłownie, zawierają propozycję ujętą w prognozie odnośnie organizacji selektywnego zbierania odpadów w gminach. Zapis o rozbudowie i modernizacji regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych oraz rozwoju infrastruktury selektywnego zbierania odpadów komunalnych wpłynie pozytywnie na zmniejszenie ilości odpadów i ich ponowne wykorzystanie na Mazowszu. Zakłada się, że powyższe plany przyczynią się do dotrzymania celów wyznaczonych w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, dotyczących recyklingu, przygotowania do ponownego użycia oraz odzysku odpadów innych niż niebezpieczne.

Zapisy wprowadzone odnośnie kryteriów wyboru projektów zostały uzupełnione, jak postulowano w Prognozie o zagadnienia dotyczące projektów nawiązujących do edukacji ekologicznej w zakresie poszczególnych komponentów środowiska. Jak zostało wprowadzone do ostatecznej wersji RPO WM 2014 – 2020 wśród projektów przewidzianych do dofinansowania znajdują się m.in. projekty promujące niskoemisyjność, oszczędność i efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych oraz promujące postawy proekologiczne. Założenia te są niezwykle istotne dla nowoczesnego i świadomego korzystania ze środowiska oraz zachowania jego walorów także w dłuższej perspektywie.

8. WYNIKI POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCEGO TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Potencjalne oddziaływanie transgraniczne działań przewidzianych w poszczególnych priorytetach, RPO WM 2014-2020 uzależnione jest przede wszystkim od lokalizacji oraz charakteru poszczególnych inwestycji realizowanych z wykorzystaniem współfinansowania w ramach programu. Największe zagrożenie potencjalnych oddziaływań transgranicznych mogą nieść ze sobą inwestycje infrastrukturalne. Mogą to być przedsięwzięcia związane przede wszystkim z budową nowej infrastruktury naukowo-badawczej a także z przebudową lub budową dróg (drogi krajowe, drogi wojewódzkie, drogi łączące sieci lokalne z drogami krajowymi, ekspresowymi i autostradami). Planowane działania, które zostaną podejmowane w ramach realizacji RPO WM 2014-2020 będą podlegać oddzielnym indywidualnym ocenom oddziaływania na środowisko. Możliwość wystąpienia oddziaływań będzie znacząco zależeć od skali i lokalizacji planowanych przedsięwzięć, jednak RPO WM 2014-2020, jako całość, nie będzie powodował znaczącego oddziaływania transgranicznego.

9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE METOD I CZĘSTOTLIWOŚCI PRZEPROWADZANIA MONITORINGU SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU

W RPO WM 2014-2020 wyznaczono wskaźniki środowiskowe w obszarach odpowiadających tematyce pro środowiskowej. Zostały one ujęte w osiach priorytetowych IV - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną oraz V - Gospodarka przyjazna środowisku. W ramach Prognozy oceniono system wskaźników oddziaływania na środowisko. Przyjęty system monitorowania jest spójny z zapisami strategicznych opracowań na szczeblu krajowym tj. m.in.: KSRR. Częstotliwość przeprowadzania badań powinna wynosić co najmniej jeden raz w roku. Nie proponuje się rozszerzenia listy wskaźników. Przyjmuje się, że częstotliwość monitorowania wskaźników zależy od częstotliwości agregowania danych w różnych bazach. W zależności od instytucji odpowiedzialnej za gromadzenie

danych, terminy ich udostępniania do wiadomości publicznej są różne i przedstawiają się następująco:

- GUS – w zależności od tematu publikacji, czy zakresu danych (październik – grudzień każdego roku); forma udostępniania: publikacje książkowe lub wersje elektroniczne tych publikacji oraz bazy danych generowane przez elektroniczną bazę danych: Bank Danych Lokalnych (http://www.stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks);
- Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych – sprawozdanie roczne lub dane udostępnione na wniosek.

10. UZASADNIENIE WYBORU PRZYJĘTEGO DOKUMENTU W ODNIESIENIU DO ROZPATRYWANYCH ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

Przeprowadzona analiza oraz wynikająca z niej ocena zapisów RPO WM 2014-2020 pozwala na stwierdzenie, że generalnie realizacja zapisów ww. dokumentu spowoduje poprawę stanu środowiska oraz sytuacji społeczno-gospodarczej i przyczyni się m.in. do:

- poprawy stanu jakości powietrza w zakresie dotrzymania standardów jakości powietrza pyłu PM10, PM2,5 oraz B(a)P, których źródłem jest „emisja niska” – emisja powierzchniowa,
- osiągnięcia wymaganych poziomów odzysku i recyklingu wybranych rodzajów odpadów oraz odpadów komunalnych,
- zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego, z powodu ograniczenia dalszego deponowania nieprzetworzonych odpadów komunalnych na składowiskach,
- rekultywacji powierzchni terenów zdegradowanych,
- poprawy klimatu akustycznego (hałas) i powietrza w ośrodkach miejskich w związku z rozwojem niskoemisyjnego transportu miejskiego oraz realizacji projektów budowy nowych odcinków dróg,
- efektywnego wykorzystania zasobów naturalnych, dzięki wykorzystaniu OZE,
- efektywnego wykorzystania zasobów wodnych, z powodu ograniczania zużycia wody w procesach produkcyjnych.